ל: ר"ן ארבעה נדרים פרק שלישי נדרים רש"י

ההולכים מעכו ליפו דהלין יושבי יבשה נינהו אלא ממי שדרכן לפרש ומאן דמתני אסיפא מתני הכי [א]הנודר מיושבי יבשה אסור ביורדי הים ולא באלו ההולכים מעכו ליפו בלבד אלא אפילו במי שדרכו לפרש הואיל וסופו ליבשה סליק: **מתני'** [ב]הנודר מרואי החמה אסור אף בסומין שלא נתכוון זה אלא למי שהחמה רואה אותן: **גמ'** מ"ט מדלא קאמר מן הרואין [ג]לאפוקי דגים ועוברים: **מתני'** [ד]הנודר משחורי הראש אסור בקרחין ובעלי שיבות ומותר בנשים ובקטנים שאין נקראין שחורי הראש אלא אנשים: **גמ'** מ"ט מדלא קאמר מבעלי שער: ומותר בנשים ובקטנים שאין נקראין שחורי הראש אלא אנשים: מ"ט אנשים זימנין דמיכסו רישייהו וזימנין דמגלו רישייהו אבל נשים לעולם מיכסו וקטנים לעולם מיגלו: **מתני'** הנודר מן הילודים מותר בנולדים מן הנולדים אסור מן הילודים ר' מאיר מתיר אף בילודים וחכ"א [ה]לא נתכוון זה אלא במי שדרכו להוולד: **גמ'** לר' מאיר ולא מיבעיא נולדים אלא ממאן אסור חסורי מיחסרא והכי קתני הנודר מן הילודים מותר בנולדים מן הנולדים אסור בילודים ר' מאיר אומר אף הנודר מן הנולדים מותר בילודים כי היכי דנודר מן הילודים מותר בנולדים אמר ליה רב פפא לאביי למימרא דנולדים דמתיילדן משמע אלא מעתה [ו]שני בניך הנולדים לך בארץ מצרים ה"נ [ז] דאיתיילדן הוא ואלא מאי דיילידו משמע אלא מעתה דכתיב [ח]הנה בן נולד לבית דוד יאשיהו שמו הכי נמי דהוה והא עדיין מנשה לא בא אלא משמע הכי ומשמע הכי [ט]ובנדרים הלך אחר לשון בני אדם: וחכ"א לא נתכוון זה אלא ממי שדרכו להוולד: לאפוקי מאי לאפוקי [י]דגים ועופות:

מתני'

אין נולדים ממעי אמן אלא מטילין ביצים ומתממיים ויולאין:

מתני'

הנולדים מעכו ליפו. אסור בלבד: **אלא אפי' ממי שדרכן לפרש.** אסור הואיל וסופן לעלות ליבשה הוו בכלל יושבי היבשה: **מתני' אסור אף בסומין.** דלא נתכוין זה אלא במי שהחמה זורחת עליו: **גמ' מדלא אמר מן הרואין.** דאילו אמר הכי היה מותר בסומין ומדאמר מרואי חמה משמע ממי שחמה זורחת עליו לאפוקי דגים שביה ועוברין שבמעי אמן שאין חמה רואה אותן שמותר בהן: **מתני' הנודר משחורי הראש אסור בקרחים ובעלי שיבות.** דשחורי הראש משמע שנודר מאותן שהיו שחורי הראש: **ומותר בנשים.** מפרש בגמרא: **גמ' מאי טעמא.** אסור בקרחים: **מדלא אמר מבעלי שיער.** דאילו אמר מבעלי שיער היה מותר בקרחין: **זימנין מיכסו רישייהו וזימנין מיגלו.** והיו שחורי ראש: **אבל נשים לעולם מיכסו.** שאינם שחורי הראש ועטופות כל שעה בלבנים: **וקטנים לעולם מיגלו רישייהו.** כלומר אילו כי נדר אדעתא דגדולים נדר והני כיון דלאו גדולים הינהו ולא נהיגי מנהג גדולים להכי ליתנהו בכלל גדולים ומותר בהן: **מתני' הנודר מן הילודים.** משמע שכבר באו לעולם כמה דכתיב הילודים במדבר (יהושע ה): **מותר בנולדין.** באותן העתידים להוולד: **וחכמים אומרים.** אסור בשניהן דלא נתכוין זה אלא מכל מי שדרכו להוולד. חכמים דסיפא היינו מ"ק: **גמ' לרבי מאיר.** דמתיר אף בילודים: **ולא מיבעיא בנולדים.** נמי דמתיר: **אלא ממאן אסור.** כלומר מ"כ ממה נדר: **חסורי מיחסרא והכי קתני מן הנולדים אסור בילודים.** דכיון שנולד באותן שעתידים להוולד כ"ש שאסר עצמו באותן שכבר נולדו רבי מאיר אומר אף הנודר מן הילודים (כ) וכו' כי היכי וכו': **והא עדיין.** אפי' מנשה זקינו של יאשיהו לא בא לעולם: **וכנדרים הלך אחר לשון בני אדם.** דדרכן של בני אדם לקרות נולדין לאותן שעדיין לא נולדו ואם נדר מן הנולדין אסור בהן: **וחכ"א לא נתכוין זה וכו'.** דכין בנולדין וכין בילודין אסור: **לאפוקי עופות ודגים.** שאין נולדים ממעי אמן אלא עתידים להוולד וכילודים נמי דתרוייהו מודו דמותר באותן שעתידין להוולד טעמייהו משום לשון בני אדם דאילו כלשון תורה כי היכי דמשמע נולדים כבר כדכתיב [יהושע ה] כל העם הילודים במדבר כי נמי משמע עתידים להוולד כדכתיב [שמות ג] כל הבן הילוד: **לאפוקי דגים ועופות.** שהם מטילין ביצים ולא מיתלדו במעי אמן: לאפי'

מסורת הש"ס

א) [פי' הר"ן על משניות אלו תמצא לעיל ע"א], ב) [לקמן מט. נה: ר"ה יב: יומא עו: ערכין ט: יט: כתובות נה.], ג) [דף פג: ד"ה ומאן], ד) [פ"ג ה"ו], ה) שיך לקמן לא ע"א, ו) שיך למתני' לקמן לא ע"א, ז) שיך לעיל ע"א, ח) ל"ל קאמר מבעלי,

הגהות הב"ח

(א) נמ' ה"ג דמתיילדן הוא: (ב) ר"ל ר"ה מסורי כו' הנולדים מותר בילודים כו' היכי:

פירוש הרא"ש

שלא נתכוון זה אלא ממי שהחמה רואה אותו. בגמרא מפרש: **שהא קאמר** מן הרואין, ואפי' אמר מן הרואין נתכוונתי לא נייחסין ליה דלא נדר דיעים אדעתיה דנפשיה היכא דאיכא שיעור כדאמר לעיל (דף כה.) גבי אמקינדרי: אבור בקרחין כו'. בגמ' מפרש טעמא: מותר בבולדים. באותם שנולדו אמר נדרו דילודים משמע שכבר נולדו: ר"מ אומר אף בילודים. בגמרא מפרש: [ה]**שאוכלי השום.** מעבירה תקנת שתקן עזרא שיהו אוכלים שום בערב שבת שהוא מרבה את הזרע וכגיל שבת זמן שינת ת"ח: מותר בבותים. שאינן עולים לרגל תע"ם שמדאוריימא הוא שהם עונאים את ירושלים והר גרזים כתרו להם במקום ירושלים: מותר בישראל. שנקראים זרע אברהם ויצחק אבל מכלל כני נח: **אאבור בעוברי בובבים.** אפי' לותם שהם מזרע אברהם: **אבור בישראל.** וגרים נמי בכלל זרע אברהם ויעקב דכל שומרי התורה בכלל זרעו הם כי הוא היה תחילה לגרים וכתיב כי אב המון גוים נתתיך בתחלה אב לאותם ועתה אב לכל הגוים (בכתות דף יג.): ובוחר בעוברי בובבים. ואפילו הם מזרע אברהם כך מפרש בגמרא: שאני נראה לישראל. דישראל נאי דוקא דהמ"ל הנולד הנולד מתחבירו לוקח ממנו בתחות כי אלא מדנקט בגרשא לזרע אברהם נקט נמי לזרע ישראל: אין שובעין לו. כדי נקטיה ואין דגרסי

ז) [פי' הר"ן על משניות אלו תמצא לעיל ע"א], כ) [לקמן מט. נה: ר"ה יב: יומא עו: ערכין ט: יט: כתובות נה.], ג) [דף פג: ד"ה ומאן], ד) [פ"ג ה"ו], ה) שיך לקמן לא ע"א, ו) שיך למתני' לקמן לא ע"א, ז) שיך לעיל ע"א, ח) ל"ל קאמר מבעלי,

עין משפט נר מצוה

נו א מיי' פ"ט מהלכות מכרים הל"י טוש"ע יו"ד סי' רח סעיף לב: **נז** ב ג מיי' שם טוש"ע שם סעיף לי: **נח** ד מיי' שם טוש"ע שם סעיף לו: **נט** ה טוי"ד סי' רח: **ס** ו מיי' פ"ט מהלכות מכרים כל"א [וכ] סמג לאוין רמב טוש"ע יו"ד סימן רח סעיף ח: **סא** ז טור יו"ד סי' רח:

תורה אור השלם

1. וְעַתָּה שְׁנֵי בָנֶיךָ הַנּוֹלָדִים לְךָ בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם עַד בֹּאִי אֵלֶיךָ מִצְרַיְמָה לִי הֵם אֶפְרַיִם וּמְנַשֶּׁה כְּרְאוּבֵן וְשִׁמְעוֹן יִהְיוּ לִי: בראשית מח ה
2. וַיִּקְרָא עַל הַמִּזְבֵּחַ בִּדְבַר יְיָ וַיֹּאמֶר מִזְּבֵחַ מִזְּבֵחַ כֹּה אָמַר יְיָ הִנֵּה בֵן נוֹלַד לְבֵית דָּוִד יֹאשִׁיָּהוּ שְׁמוֹ וְזָבַח עָלֶיךָ אֶת כֹּהֲנֵי הַבָּמוֹת הַמְקַטְּרִים עָלֶיךָ וְעַצְמוֹת אָדָם יִשְׂרְפוּ עָלֶיךָ: מלכים א יג ב

תוספות

מדלא קאמר הנודר מן הרואים. כלומר מדלא קאמר כאדם הנודר שהוא נודר מן הרואים את החמה שאז ודאי הוי משמע למעוטי סומין וא"ת הא דלא קאמר מן הרואים משום דאז הוי דגים בכלל (עוברים) והוא דלא אלא שיהיה בכלל יש לומר דהשתא נמי כשאמר מרואי החמה הוי דגים בכלל כל מה שלא נפרש שהחמה רואה אותן קאמר שהני דגים רואין יפה החמה אבל חמה רואה אותן לא מיקרו הואיל ומסוסין נמיס: **אאבור** דגים ועוברין. דאין חמה רואה אותן דגים כדפי' יעוברים מסוסין נמצי אמן אבל אחר בעלי חיים אסורין ומיהו מתנאה ופירוש וכל דבר שאין בו רוח חיים שרי אע"ג דחמה רואה אותן דכיון שהוכר דואי החמה משמע דוקא בעלי חיים שעשויים לראות החמה: **אאבור בקרחין ובעלי שיבות.** אע"פ שקרח אין לו שערות ובעלי שיבות מלאים שיער לכן ואין הלאם שאור: **מאי טעמא מדלא קתני מבעלי שער.** כלומר מדלא קאמר מבעלי שער: אנשים

יזמנין מיכסו רישייהו ודומנין מגלו. ומיכר שחרותם לפעמים כשראשם גלוי ואע"ג דאיכא קרחין ובעלי שיבות מ"מ כמה פעמים מגלין ראשן הם מותרין לגנות בראקרלי בעלמא אפי' בפני כל העולם מה שאין כן בנשים: **קבנים לעולם מיגלו.** ואין חידוש כאיכרכר שחרות שלעולם הוין כן ואין נקראין שחורי הראש אלא אותם שלפעמים מיכר שחרותם ועוד יש נפרש קבנים לעולם מיגלו בין זכרים בין נקבות ואפילו נקבות קטנות שאינן נשואות רגילות יפה בגלוי הראש ואין רגילין לקרות שחורי הראש אלא אנשים דכותייהו נשים אינם שחורי הראש:

שפופו לירד לגיבה: **לאפוקי דגים ועוברים.** שאין החמה רואה אותם: אסור בקרחים ובבעלי הבשיבות וכן נמי כמי שנערו לכן: מדלא [ה]קתני הנודר בבעלי השער. הלי טמעא לפרש קרחין ובעלי שיבות נמי כבר היו שחורי ראש וכן מי שנערו נכן טופו מגלין ראשן: דומנין מבבי ראשהון וזמנין מגלו. ומיכר משחרותם שהם אנשים דנשים לעולם מיכסו ולכך מקרו אנשים שחורי הראש: וקבנים לעולם מגלו. אנשים ונשים ואין מיכר כשחרותם כין הם לאשה: **ולא מיבעיא בנולדים ואלא ממאן אסור.** ה"ה דס"מ לאקשיי מלי אף: מן הנולדים אסור אף בילודים. דכין אותם שנולדו וכין אותם העתידים להוולד בכלל נולדים מיהו: הנה בן נולד לבית דוד יאשיהו שמו: ביומי ירבעם ראשון למלכי ישראל נאמרה נבואה זו: ובנדרים הלך אחר לשון בני אדם. וכגון שכרי דבלשון בני אדם לשלהו קרו נולדים וכ"מ שכר דוקא בעתידים להוולד: **לא נתכוון זה אלא כמי שדרכו להוולד:** ופליג אתרוייהו ואף מן הילודים אסור דבשניהם: **לאפוקי דגים ועופות:** שהם מטילין ביצים

מאי אדרא בותיים אפילו עוברי בובבים נמי. אם יש עובדי כוכבים לו יתידים שהנהו לשמור את הבית יתקרו על שמיה דאלהיהם דכתיב (ישעיה מא) וזע אלהיהם אחיכי:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com